

Ankestyrelsen

NYT

NYT FRA ANKESTYRELSEN NR. 8 NOVEMBER

2011

	Side
Supplement til brøkpension skal svare til kontanthjælp eller starthjælp	2
Kommunernes brug af lægekonsulenter	6
Manglende dokumentation om enlig-bekræftelser i børnetilskudssager	9
Private virksomheder ansætter flest førtidspensionister med løntilskud	12
Uddannelsesdag om forebyggelse på ældreområdet	14
Reglerne om merudgifter til voksne er fortsat en udfordring	17
Færre benytter sig af herberger, forsorgshjem og tilsvarende botilbud	20
Kvalitetsmåling i Ankestyrelsen	22
Kort Nyt fra Ankestyrelsen	24

Supplement til brøkpension skal svare til kontanthjælp eller starthjælp

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har afgjort, at den samlede hjælp i form af brøkpension og supplement til brøkpension som minimum skal svare til det niveau for kontanthjælp eller starthjælp, som borgeren ellers er berettiget til.

Af kontorchef Marianne Sinding, Ankestyrelsen

Principafgørelser fastlægger minimumsniveau for hjælp

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg traf i januar i år tre Principafgørelser om beregning af supplement til førtidspensionister, der modtager brøkpension.

Afgørelserne betyder, at førtidspensionister, der modtager brøkpension, har ret til et supplement til brøkpension, så de i alt får hjælp, der som minimum svarer til niveauet for den kontanthjælp eller starthjælp, som borgeren ellers er berettiget til.

Hvad er supplement til brøkpension?

Brøkpension er en pensionsydelse til personer, der ikke har haft bopæl i Danmark i det antal år, der kræves for at få fuld pension. Disse førtidspensionister har ret til at søge et supplement til brøkpensionen efter § 27a i lov om aktiv socialpolitik.

Kommunen skal med andre ord udmåle størrelsen på supplementet efter reglerne om løbende hjælp til forsørgelse i aktivloven. Herudover skal kommunen tage stilling til, om brøkpensionisten har ret til et lovbestemt supplement.

Den samlede hjælp kan dog ikke overstige en fuld førtidspension.

[Læs Principafgørelse 1-11 om gift brøkpensionist >>](#)

[Læs Principafgørelse 2-11 om enlig brøkpensionist med forsørgelsespligt over et mindreårigt barn >>](#)

Læs Principafgørelse 3-11 om gift brøkpensionist med forsørgelsespligt over mindreårige børn >>

De tre afgørelser giver anledning til en række spørgsmål, som vi ikke har kunnet afklare i Principafgørelserne. Der er tale om et kompliceret regelsæt, der blev flyttet fra pensionsloven til lov om aktiv socialpolitik ved pensionsreformen i 2003. Derfor vil vi redegøre for de forskellige problemstillinger, som afgørelserne har rejst. Der kan være flere problemstillinger, som vi endnu ikke er blevet opmærksomme på.

Afgrænsning af personkredsen

De nye Principafgørelser gælder kun for brøkpensionister, der har fået tilkendt førtidspension efter 1. januar 2003 efter lov om social pension. For at få supplement skal man opholde sig her i landet. Borgere kan kun i få undtagelsestilfælde tage ydelser efter aktivloven med til udlandet.

Førtidspensionister, der er tilkendt førtidspension før 1. januar 2003, er ikke omfattet af de tre Principafgørelser. Vi har dog antaget sager om netop denne problemstilling, og de vil blive afgjort og offentliggjort i løbet af 1-2 måneder.

Folkepensionister er ikke omfattet af afgørelserne.

Genoptagelse af tidligere afgørelser

Genoptagelse af sagen skal ske på kommunens eget initiativ, hvis det er administrativt muligt, eller efter ønske fra borgeren.

Genoptagelse af tidligere afgørelser

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har i Principafgørelse 164-11 fra oktober 2011 afgjort, at borgere, der har fået beregnet supplement til brøkpension mellem den 2. november 2007 og 31. januar 2011, kan have ret til at få genoptaget deres sag.

De tre Principafgørelser fra januar 2011 var udtryk for en klar ændring af den praksis, Ankestyrelsen tidligere havde meldt ud tilbage i november 2007 ved Principafgørelse A-22-07. Vi anser A-22-07 for at være uforenelig med loven.

Den nye praksis, der blev meldt ud med de tre afgørelser fra januar 2011, har derfor virkning tilbage til den 2. november 2007.

[Læs Principafgørelse 164-11 om tilbagevirkende betydning >>](#)

Der skal tages højde for forældelsesreglerne i lov om forældelse af fordringer, som betyder, at forældelsesfristen er på 3 år. Det er op til kommunen at vurdere, om sagerne er forældede, da kommunen er den myndighed, som har kompetencen til at genoptage sagerne. Kommunens afgørelse kan påklages efter de almindelige klageregler på området, dvs. til beskæftigelsesankenævnene og til Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

Efterbetaling i forhold til den løbende supplementsydelse

En brøkpensionist skal kun have efterbetalt supplementydelse, hvis det faktisk udbetalte beløb i perioden er mindre end det beløb, borgeren skulle have haft udbetalt efter den nye praksis.

Borgere, der ikke har fået udbetalt supplement, måske fordi de ikke har kendt til muligheden for at søge supplement, kan ikke få genoptaget deres sag.

En brøkpensionist, der får efterbetalt et beløb i supplement, vil dermed få en formue/indtægt at leve af. Det kan betyde, at borgeren ikke vil være berettiget til at få supplement så længe det efterbetalte beløb kan dække forsørgelsen. Det skyldes de meget begrænsede muligheder for at se bort fra formue/indtægt i reglerne om kontanthjælp og starthjælp.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har ikke endnu taget stilling til denne problemstilling. Vi kan dog henvise til aktivlovens § 14 om formue og §§ 30 og 33 om indtægter samt Principafgørelse 58-11 om efterbetalte sygedagpenge.

[Læs Principafgørelse 58-11 om efterbetalte sygedagpenge >>](#)

Kommunen må tage stilling i den konkrete sag. Kommunens afgørelse kan påklages efter de almindelige klageregler på området, dvs. til beskæftigelsesankenævnene og til Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Hvis vi modtager en klage om fratagelse af løbende supplementydelse på grund af formue/indtægt fra efterbetalt supplement, vil sagen efter vores umiddelbare vurdering have principiel betydning.

Renter af efterbetalt supplement

Der er ikke mulighed for at få renter af et efterbetalt beløb. Det skal fremgå af loven, hvis det skulle være tilfældet. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har ikke direkte taget stilling til renter ved efterbetaling af supplement til brøkpension. Vi kan imidlertid henvise til principperne i Principafgørelse M-2-03.

[Læs Principafgørelse M-2-03 om renter i forbindelse med efterbetaling >>](#)

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg behandler principielle spørgsmål i klager over afgørelser truffet i beskæftigelsesankenævnene under statsforvaltningerne samt afgørelser truffet af Arbejdsskadestyrelsen, Center for klager om arbejdsløshedsforsikring (CKA), Pensionsstyrelsen, a-kasser, uddannelsesinstitutioner og jobcentre. Desuden træffer udvalget også afgørelser i sager som 1. instans.

Afgørelser af klagesagerne bliver truffet på møder med beskikkede deltagere fra KL, LO, DA og på visse områder DH og Undervisningsministeriet. Alle er udpeget af beskæftigelsesministeren.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg behandler cirka 1500 sager årligt.

Kommunernes brug af lægekonsulenter

Stort set alle kommuner informerer borgere om lægekonsulenternes mulige rolle, når det er relevant. Halvdelen af kommunerne informerer borgerne yderligere, hvis kommunen beder en lægekonsulent udtale sig i borgerens sag. Det sker kun sjældent, at lægekonsulenten har dialog med en borger. Det viser en ny velfærdsundersøgelse fra Ankestyrelsen om kommunernes brug af lægekonsulenter i den beskæftigelsesrettede indsats.

Af fuldmægtige Kirsten Sørensen og Jon Rørbæk Madsen, Ankestyrelsen

Færre inddrager lægekonsulent ved tvivl om diagnose

Ankestyrelsens helt nye velfærdsundersøgelse om kommunernes brug af lægekonsulenter i den beskæftigelsesrettede indsats følger på udvalgte områder op på en tilsvarende undersøgelse fra 2006. Resultaterne fra de to undersøgelser er ikke markant forskellige.

Dog viser den nyeste undersøgelse fra i år, at en faldende andel af kommunerne altid inddrager en lægekonsulent, når der er tvivl om borgernes diagnoser. I 2006 var det 70 procent af kommunerne, mens det i 2011 er faldet til 54 procent.

Undersøgelsens baggrund

I sommeren 2011 har Ankestyrelsen gennemført en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse om kommunernes brug af lægekonsulenter. Undersøgelsen er et af 4 initiativer, som den tidligere beskæftigelsesminister i juni 2011 igangsatte som følge af en række sager i medierne om brugen af lægekonsulenter i kommunerne.

Undersøgelsens fokus

Undersøgelsen handler om kommunernes brug af lægekonsulenter i den kommunale beskæftigelsesrettede indsats. Undersøgelser er afgrænset til sager om sygedagpenge, sager der ender med visitation til fleksjob, og sager der ender med at blive til en sag om førtidspension.

På udvalgte områder er undersøgelsen fra i år en opfølging på undersøgelsen fra 2007, så kommunernes brug af lægekonsulenter kan sammenholdes over de 5 år.

Information til borgeren om lægekonsulenten

I 9 ud af 10 kommuner bliver borgere med en aktuel sag informeret om, at kommunen kan inddrage en lægekonsulent, og hvilken rolle lægekonsulenten kan have i deres sag. Hvis kommunerne beslutter at indhente en udtalelse fra lægekonsulenten, orienterer

hver anden kommune også borgeren om, at kommunen nu indhenter en udtalelse fra en lægekonsulent.

Undersøgelsen viser også, at sagsbehandleren sjældent inddrager lægekonsulenten i en direkte dialog med borgeren. Her er sket et markant fald fra undersøgelsen for 5 år siden. I dag er lægekonsulenten i dialog med borgerne i hver tyvende kommune, mens der i 2006 var dialog mellem lægekonsulent og borger i hver femte kommune.

Lægekonsulentens rolle

- I forbindelse med myndighedernes forberedelse af en sag kan en lægekonsulent medvirke. Der er ikke fastsat regler om lægekonsulenternes medvirken i sager om førtidspension.
- Lægekonsulenten er en administrativ medarbejder ansat af kommunen og er hermed underlagt borgmesterens øverste ledelsesansvar.
- Lægekonsulenten har bl.a. til opgave at bistå myndigheden med at klarlægge indholdet af andre lægers udtalelser.
- Lægekonsulenten kan desuden pege på, hvilke helbredsmæssige oplysninger der mangler.
- Lægekonsulenten må ikke efterprøve andre lægers oplysninger ved at undersøge borgeren selv.

Kilde: Uddrag af vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. af 31. august 2007

Halvdelen af kommunerne anvender speciallæge

Halvdelen af kommunerne har mindst en lægekonsulent ansat, der er speciallæge. Denne har oftest speciale i psykiatri eller almen medicin. 44 procent af kommunerne har mindst en lægekonsulent ansat med faglig baggrund som praktiserende læge.

Læs mere i undersøgelsen

I undersøgelsen kan du blandt andet læse om omfanget af samarbejdet med lægekonsulenter, og hvordan kommunerne informerer borgeren om inddragelse af lægekonsulenten i deres sag. Herudover kan du læse mere om, hvordan kommunerne gør brug af retningslinjer og procedurer for brugen af lægekonsulenter mm.

Læs Ankestyrelsens undersøgelse om kommunernes brug af lægekonsulenter på www.ast.dk >>

Opfølgning på undersøgelse fra 2007

I 2007 offentliggjorde Ankestyrelsen en undersøgelse af lægekonsulenternes rolle i den beskæftigelsesrettede indsats i 2006. På udvalgte områder følger undersøgelsen fra i år op på resultaterne fra 2006. Undersøgelsen byggede på en stikprøve på 96 kommuner ud af de dengang 275 kommuner.

Læs Ankestyrelsens undersøgelse af lægekonsulenternes rolle i den beskæftigelsesrettede indsats fra 2007 på www.ast.dk >>

Kommende undersøgelse om lægekonsulenterne

Ankestyrelsen gennemfører også, som led i de fire initiativer, en undersøgelse af lægekonsulenternes arbejde. Her vil vi gennem 36 konkrete kommunale sager beskrive eksempler på best practice og kommunernes udfordringer.

Undersøgelsen vil blive suppleret med kvalitative interviews fra 3 forskellige kommuner. Vi forventer at offentliggøre undersøgelsen i foråret 2012.

Manglende dokumentation om enlig-bekræftelser i børnetilskudssager

Kommunerne har ikke i tilstrækkeligt omfang dokumenteret, at de ikke udbetaler børnetilskud uberettiget. Det viser ny praksisundersøgelse fra Statsforvaltningen Sjælland. Det Sociale Nævn konkluderer, at kommunerne ikke i tilstrækkelig grad kan dokumentere, at de sikrer retssikkerheden for modtagere af børnetilskud.

Af Jytte von Deyen, Statsforvaltningen Sjælland

Skriftlig bekræftelse fra enlige forsørgere

Det Sociale Nævn i Statsforvaltningen Sjælland har gennemført en praksisundersøgelse om børnetilskud til enlige forsørgere. Nævnet har undersøgt kommunernes praksis, når de skal have den årlige skriftlige bekræftelse på, at ansøgerne fortsat er enlige forsørgere.

Konkret foregår bekræftelsen ved, at kommunen med post sender et brev med et bekræftelsesskema, som modtageren skal returnere i udfyldt stand til kommunen inden en bestemt dato.

Børnetilskud til enlige forsørgere

Modtagere af børnetilskud til enlige forsørgere skal én gang årligt bekræfte, at pågældende fortsat er enlig.

Mangelfuldt forarbejde

Nævnet har i undersøgelsen anset kommunernes afgørelser for korrekte, hvis dokumentationsgrundlaget er i orden. Resultatet er, at cirka halvdelen af de undersøgte afgørelser er korrekte.

Nævnet har vurderet, at dokumentationsgrundlaget er i orden, når:

- det fremgår af sagen, at kommunerne har undersøgt i folkeregistret, om der er tilmeldt andre personer over 18 år på adressen, før de sender enlig-bekræftelsen,
- kommunerne ved at bruge anbefalet post kan dokumentere, at enlig-bekræftelserne er sendt,
- datoen for udsendelse af brevene med enlig-bekræftelse står i brevene.

Nævnet har også undersøgt, om:

- børnetilskudsmodtagerne har henvendt sig til kommunerne på ny, efter de har fået et brev om, at tilskuddet ophører.

Folkeregistret

Reglen om, at kommunen - inden den sender den årlige enlig-bekræftelse - skal foretage en undersøgelse i folkeregistret, skal hindre, at kommunerne udbetaler børnetilskud uberettiget. Fremgangsmåden giver et særligt udgangspunkt for henvendelsen til modtageren af børnetilskud.

Stort set ingen af de sager, som Det Sociale Nævn i Statsforvaltningen Sjælland har undersøgt, indeholder dokumentation for, at kommunen først har tjekket i folkeregistret, hvor mange over 18 år, som er tilmeldt adressen.

Anbefalet post

Hvis enlig-bekræftelsen ikke returneres, og kommunen efterfølgende skal træffe en korrekt afgørelse om, at udbetaling af børnetilskud skal ophøre, er det afgørende dokumentation, at kommunen har sendt enlig-bekræftelse anbefalet og dateret til borgeren.

Praksisundersøgelsen viser, at kommunerne er opmærksomme på dette. I de fleste sager har kommunerne sendt enlig-bekræftelsen anbefalet og dateret.

Svarfrister

Undersøgelsen viser, at kommunerne giver de enlige forældre de frister til at returnere bekræftelserne, der er forudsat i loven. De sender brevene så tidligt, at eventuelle forsinkelser hos postvæsenet kun i ringe omfang kan betyde, at kommunerne modtager de returnerede enlig-bekræftelser for sent.

Kommunerne må ikke bringe borgerne i tvivl

Skriftlige afgørelser med korrekt begrundelse, herunder lovhjemmel, er et krav.

Retssikkerheden er ikke på plads, hvis borgerne ikke ved, at kommunen har truffet en afgørelse om dem, eller hvad afgørelsen går ud på. En afgørelse om børnetilskud må ikke give anledning til tvivl. Borgerne skal vide, hvad de er bevilget eller frataget, fra hvornår og hvorfor.

Af de afgørelser, Det Sociale Nævn har undersøgt, er under halvdelen skriftlige. Lovhjemmel fremgår enten i ringe grad eller slet ikke af de fleste afgørelser.

Mange afgørelser fremgår alene af et notat i sagen, og uden at der står, om borgeren har fået skriftlig besked om afgørelsen.

Manglende vejledning ved genoptagelse

Hvis en kommune har standset børnetilskuddet alene, fordi en enlig forældre ikke har returneret den årlige bekræftelse, behøver borgeren ikke udfylde ansøgningskemaet endnu en gang, men kan blot udfylde og indsende enlig-bekræftelsen.

Kommunen skal genoptage udbetalingen med virkning fra kvartalet efter, at kommunen har modtaget bekræftelsen.

Kommunerne skal vejlede borgerne om, at de kan nøjes med at indsende bekræftelsen, for at denne regel kan få praktisk betydning. Men kun få kommuner vejleder borgerne korrekt.

God debat på dialogmøde

Det Sociale Nævn har holdt et dialogmøde med medarbejdere fra kommunerne om resultaterne af praksisundersøgelsen. Medarbejderne havde gode bidrag om udviklingen på folkeregisterområdet og vedrørende e-boks.

Brug af folkeregisteret

Nogle medarbejdere gjorde fx opmærksomme på, at de havde set i folkeregistret, inden de udsendte enlig-bekræftelser, men blot ikke havde noteret det i sagen. Det Sociale Nævn opfordrede medarbejderne til at vedlægge udskrift fra folkeregistret i sagen, så det var tydeligt, at loven var fulgt korrekt.

Det blev fulgt op af bemærkninger om, at kommunerne er i stand til at genskabe et ønsket øjebliksbillede. Derfor vil kommunerne kunne vente med at tjekke folkeregistret til kort inden udbetalingen af børnetilskud. Men hertil måtte nævnet svare, at efter loven skal kommunerne tjekke folkeregistret inden udsendelse af den årlige enlig-bekræftelse.

IT-udviklingen

Der var til sidst en livlig diskussion af, om den teknologiske udvikling har overhalet lovgivningens krav om en skriftlig enlig-bekræftelse. Nogle børnetilskudsmodtagere "returnerer" nemlig i dag enlig-bekræftelsen via e-boks. De sætter et flueben ved en tekst, hvor der står, at de kan bekræfte, at de er enlige forsørgere.

Læs hele praksisundersøgelsen "Kommunernes praksis i afgørelser om børnetilskud til enlige forsørgere" >>

Private virksomheder ansætter flest førtidspensionister med løntilskud

Løntilskud til førtidspensionister er mest udbredt blandt private virksomheder. Det viser en ny velfærdsundersøgelse fra Ankestyrelsen. Undersøgelsen viser også, at førtidspensionisterne sjældent er ansat på deres tidligere arbejdsplads.

Af fuldmægtige Kirsten Sørensen og Jon Rørbæk Madsen, Ankestyrelsen

5.300 førtidspensionister er i job med løntilskud

Ankestyrelsen har i en ny velfærdsundersøgelse for Pensionsstyrelsen undersøgt kommunernes brug af job med løntilskud til førtidspensionister. Undersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse baseret på 31 kommuner, hvor i alt 278 førtidspensionister i job med løntilskud indgår.

Undersøgelsen viser, at der i 2010 var omkring 5.300 førtidspensionister i job med løntilskud, svarende til 2,2 procent af de omkring 240.000 førtidspensionister. Job med løntilskud er mest almindeligt i brancherne handel og transport mv. og i offentlig administration, undervisning og sundhed.

Formålet med løntilskud er at fastholde førtidspensionisten i job

Personer, der modtager førtidspension efter lov om social pension, kan få tilbud om ansættelse med løntilskud. Formålet er at opnå eller fastholde førtidspensionisten i beskæftigelse.

Løntilskud fra kommunen

I 2011 udgør løntilskuddet, som kommunen giver, 24,58 kr. pr. time. I særlige tilfælde kan løntilskuddet udgøre 43,02 kr. pr. time. Løn og arbejdsvilkår aftales mellem førtidspensionisten og virksomheden i samarbejde med de faglige organisationer.

Flest mænd

Undersøgelsen viser også, at mænd udgør en større andel af førtidspensionister i job med løntilskud end kvinder. 59 procent af alle førtidspensionisterne i job med løntilskud er mænd, selvom kun 46 procent af alle førtidspensionister er mænd.

Førtidspensionister med psykiske lidelser ofte i job med løntilskud

54 procent af førtidspensionisterne i job med løntilskud havde fået tilkendt førtidspension på grund af psykiske lidelser.

Populært hos mindre private virksomheder

59 procent af førtidspensionisterne i undersøgelsen er ansat i private virksomheder, mens 35 procent er ansat inden for det offentlige. En mindre andel på 6 procent er ansat i foreninger, organisationer mv.

8 ud af 10 førtidspensionister i undersøgelsen er ansat i en virksomhed med færre end 50 ansatte. Til sammenligning udgør virksomheder med færre end 50 ansatte halvdelen af alle job på arbejdsmarkedet.

Sjældent i job med løntilskud på tidligere arbejdsplads

Ankestyrelsens undersøgelse viser, at når førtidspensionister bliver ansat i job med løntilskud, sker det sjældent på deres tidligere arbejdsplads. Kun 1 ud af 10 i undersøgelsen var ansat på deres tidligere arbejdsplads.

Når en førtidspensionist har gennemført en praktik eller arbejdsprøvning på en arbejdsplads, er der større mulighed for efterfølgende at få et job med løntilskud samme sted. I undersøgelsen bliver 4 ud af 10 førtidspensionister ansat på den virksomhed, hvor de har været i praktik og arbejdsprøvning.

Den typiske førtidspensionist i job med løntilskud

- er ansat på en privat virksomhed med færre end 50 ansatte
- har ikke tidligere været ansat på nuværende arbejdsplads
- har ingen kompetencegivende uddannelse
- har fået tilkendt førtidspension på baggrund af en psykisk lidelse
- har selvstændige og lettere arbejdsopgaver tilpasset særlige skånevilkår
- arbejder mindre end 20 timer om ugen
- får mindre i løn (inkl. tilskud) end andre ansatte på virksomheden

Undersøgelsen belyser området fra flere sider

I rapporten kan du også læse om:

- kommunernes organisering af nye job med løntilskud til førtidspensionister
- hvilke jobfunktioner førtidspensionister varetager
- hvor mange timer og til hvilken timeløn førtidspensionisterne arbejder samt
- førtidspensionisternes tidligere beskæftigelse, uddannelse og diagnose.

Læs hele velfærdsundersøgelsen om førtidspensionister i job med løntilskud på www.ast.dk >>

Uddannelsesdag om forebyggelse på ældreområdet

Auditoriet på Metropol på Nørrebro summer tirsdag formiddag den 25. oktober 2011. 70 forebyggende medarbejdere, sundhedsvejledere og forebyggelseskoordinatorer venter på, at klokken slår 9.30, og uddannelsesdagen begynder. De er samlet for at hente inspiration og ny viden om forebyggelse og optimering af driften på ældreområdet.

Kommunikationsmedarbejder Lise Carstensen, Ankestyrelsen

Viden og inspiration

Bitten Bøgild fra Servicestyrelsen byder deltagerne velkommen og præsenterer dagens program. Første del af dagen består af oplæg fra fire kommuner, der deler deres erfaringer med at arbejde med forebyggelse på ældreområdet ved blandt andet forebyggende hjemmebesøg. I programmets anden del skal deltagerne selv arbejde i workshops.

Det ser ud til at blive en spændende dag. Deltagerne er forventningsfulde. Sundhedsvejledere Dorte Simonsen og Sigrun Christensen fra Holbæk Kommune fortæller, at de forventer at blive opdaterede og udveksle erfaringer med kolleger:

"Vi er kommet for at erfaringsudveksle med vores kolleger i de andre kommuner og for at få viden og blive opdaterede. Der er meget fokus på drift i hverdagen, og derfor er det godt at komme ud og få ny inspiration."

Uddannelsesdagen udspringer af Ankestyrelsens undersøgelse fra 2010 "Forebyggende hjemmebesøg til ældre". Med afsæt i undersøgelsen har Ankestyrelsen i samarbejde med Servicestyrelsen, University College Lillebælt og PH Metropol arrangeret to uddannelsesdage i København og Odense.

Længst muligt i eget liv

Ankestyrelsen holder dagens første oplæg. Oplægget handler om Ankestyrelsens landsdækkende undersøgelse af kommunernes håndtering af forebyggende hjemmebesøg fra 2010. En af pointerne er, at kommunerne i høj grad arbejder med forebyggende og sundhedsfremmende tiltag. I løbet af dagen kommer der mange eksempler på kommunernes indsats.

Et af eksemplerne er Fredericia Kommune, hvor man arbejder under mantraet "længst muligt i eget liv". Louise Thule Christensen, rehabiliteringschef i Fredericia Kommune,

holder oplæg om, hvordan man giver pleje på en trænende måde og giver eksempler på, hvordan hjemmetrænere hjælper borgere til at lære at gøre rent i eget hjem. Hellere give hjælpemidler end pleje – hellere forebygge end give hjælpemidler, lyder mottoet.

Fredericia-modellen er kendt i hele Norden og har netop modtaget en EU-kvalitetspris.

Læs Ankestyrelsens undersøgelse "Forebyggende hjemmebesøg til ældre" fra 2010 på www.ast.dk >>

Spørgeguide sikrer kvalitet og dokumentation

Aktivitetsleder Karin Boye og konstitueret afdelingsleder Troels Borup Andersen fra Aalborg Kommune fortæller, at de i samarbejde med de forebyggende medarbejdere har udviklet en spørgeguide, som medarbejderne har med, når de besøger de ældre. Når den forebyggende medarbejder har udfyldt spørgeskemaet, samles svarene i en anonymiseret database.

"I Aalborg Kommune har spørgeguiden været en stor succes, fordi den er med til at kvalitetssikre samtalen mellem medarbejderen og den ældre. Guiden sikrer også, at man taler om nogenlunde de samme emner ved alle besøg."

Karin Boye og Troels Borup Andersen pointerer, at en anden gevinst ved guiden er, at den sikrer dokumentation for medarbejderens arbejde og synliggør arbejdet.

Ny målgruppe for hjemmebesøg er fundet

Funktionsleder Henriette Haase Fischer fra Struer Kommune giver i sit oplæg eksempler på, hvordan de i Struer arbejder strategisk med måling og dokumentation.

På baggrund af en spørgeskemaundersøgelse kunne Struer Kommune udpege en ny målgruppe for forebyggende hjemmebesøg. Det viste sig nemlig, at en stor andel af de borgere, der takker nej til hjemmebesøg, fravælger besøget, fordi de ikke ønsker kommunens indblanding, ikke ved hvad forebyggende hjemmebesøg er, eller fordi de allerede er i kontakt med kommunen.

Deltagerne i auditoriet er meget interesserede i emnet, og under oplægget er der en god dialog mellem deltagere og oplægsholder.

Maria Børrild, forebyggelseskoordinator i Fredensborg Kommune, er meget interesseret i den nye målgruppe.

"Det er interessant, at Struer Kommune har afdækket forskellene i gruppen af nej-sigere til besøg, og at det viser sig, at det for størstedelens vedkommende er begrundet med, at de har det godt. Det er vigtig viden, at vi derimod skal skærpe indsatsen over for den mindre gruppe borgere, der siger nej, selvom de oplever at have et dårligt helbred og funktionsniveau."

Som den gode nabo – case om frivillige på Morsø

Efter frokosten er deltagerne klar til uddannelsesdagens anden del, hvor de skal arbejde i workshops. I workshop 3 handler det om, hvordan man inddrager frivillige organisationer i den forebyggende indsats. Ankestyrelsens undersøgelse "Forebyggende hjemmebesøg til ældre" peger netop på, hvor stor en rolle de frivillige sociale foreninger spiller. 45 procent af kommunerne fra undersøgelsen oplyser, at de samarbejder med den kommunale frivillighedskonsulent.

Udviklingskonsulent i ÆldreSagen Maria Blankensteiner står for denne workshop. Hun medbringer cases, som deltagerne skal arbejde med. Blandt andet diskuterer gruppen et projekt på Morsø, hvor frivillige sidder hos døende borgere. Denne case vækker en livlig debat i gruppen om de frivilliges rolle.

Maria Blankensteiner fortæller, at de frivillige i projektet ofte er tidligere sygeplejersker. Deres rolle er at sidde hos den døende og læse, synge, holde i hånd eller hente et glas vand – som en god nabo ville gøre.

Efter workshoppen reflekterer Maria Blankensteiner over dagen:

"ÆldreSagen vil gerne være med til at sætte fokus på potentialet i at skabe et samarbejde mellem kommunerne og de frivillige og konkretisere, hvordan samarbejdet kan foregå. Det har været vigtigt for mig at give deltagerne på workshoppen konkrete eksempler på, hvordan samarbejdet kan fungere."

Den første, men ikke den sidste uddannelsesdag

På vej ud ad døren evaluerer Maria Bjørrild fra Fredensborg Kommune dagen. Hun er meget tilfreds med det faglige niveau og synes, at programmet er godt og relevant. Hun håber, der kommer flere uddannelsesdage målrettet kommunerne, gerne mere om dokumentation og evaluering – men næste gang må der gerne være bedre tid til de enkelte oplæg, bemærker hun med et smil.

[Se rapporter, oplæg og inspirationskatalog fra uddannelsesdagen >>](#)

Reglerne om merudgifter til voksne er fortsat en udfordring

Kommuner og nævn har vanskeligt ved at vurdere sager om merudgifter til voksne, når borgerne har psykiske sygdomme eller flere lidelser. Det viser en ny praksisundersøgelse fra Ankestyrelsen. Undersøgelsen viser også, at kommunerne og de sociale nævn træffer rigtige afgørelser i de fleste ukomplicerede sager.

Af specialkonsulent Birgitte Kragelund, Ankestyrelsen

Lovændring om personkredsen for merudgifter til voksne

Folketinget ændrede pr. 1. december 2008 reglerne om, hvornår man er omfattet af personkredsen for merudgifter til voksne. Ændringen havde til formål at føre praksis tilbage til før maj 2007, hvor praksis på baggrund af den nu ophævede Principafgørelse C-27-07 var begyndt at udvikle sig for restriktivt.

For at være omfattet af de nye regler om personkredsen, skal borgerens funktionsnedsættelse være af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og kommunen skal ofte sætte ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. Kommunens afgørelse af, om en borger er omfattet af personkredsen, skal baseres på en helhedsvurdering af borgerens situation.

Læs mere om lovændringen i artiklen "Nye afgørelser efter nye regler om merudgifter" i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 4 2009 >>

Ankestyrelsens praksisundersøgelse følger op på, om afgørelserne i kommuner og nævn om merudgifter for voksne svarer til den ændrede lovgivning.

De svære sager giver udfordringer

Undersøgelsen viser, at kommunerne og nævnene fortsat har svært ved at vurdere, om borgerne er omfattet af personkredsen, når de har psykiske sygdomme eller mange forskellige lidelser.

I de enklere sager, hvor borgerne kun har én lidelse, en fysisk funktionsnedsættelse eller diabetes, har både kommunerne og nævnene været gode til at foretage den rigtige vurdering af, om borgeren er omfattet af personkredsen.

Konkrete anbefalinger til de svære sager

Ankestyrelsens praksisundersøgelse indeholder en række konkrete anbefalinger til kommunerne og nævnene, som kan hjælpe i den daglige sagsbehandling.

Anbefalingerne er hovedsageligt centreret om afklaring af personkredsen i de svære sager. Vi henviser også til relevante principafgørelser og andet materiale, der kan hjælpe kommunerne og nævnene.

Helhedsvurdering af borgeren

Kommuner og nævn skal sikre, at der er foretaget en helhedsvurdering, særligt i sager om psykiske funktionsnedsættelser.

Sagerne kan ikke afgøres alene på baggrund af enkelte forhold, fx om borgeren selv kan klare personlig hygiejne. Der skal foretages en helhedsvurdering, som kommer omkring alle borgerens livsområder, når der skal foretages en vurdering af, om funktionsnedsættelsen er af indgribende karakter for den enkelte borger.

Principafgørelse 49-11 og 119-11 indeholder gode eksempler på en helhedsvurdering af borgerens samlede forhold.

[Læs Principafgørelse 49-11 >>](#)

[Læs Principafgørelse 119-11 >>](#)

Kompliceret sygdomsbillede giver udfordringer

Praksisundersøgelsen viser, at det er vanskeligt for kommunerne og nævnene at behandle og afgøre sager, når borgerne har flere forskellige lidelser og/eller lider af medicinske sygdomme.

En række nyere Principafgørelser behandler disse spørgsmål. Det fremgår af disse Principafgørelser, at kommunerne skal vurdere borgere med medicinske sygdomme uden medicin, hvis der er umiddelbar risiko for en væsentlig varig funktionsnedsættelse, hvis borgeren stopper med at tage medicinen.

I Principafgørelserne præciserer vi også, at når en borger har flere lidelser, skal kommunerne foretage en samlet vurdering af borgerens situation. Hver lidelse skal ikke hver for sig opfylde betingelserne i loven.

Vi kan blandt andet henvise til Principafgørelse 232-10, 55-11 og C-6-06 om borgere med flere lidelser og/eller medicinske sygdomme.

[Læs Principafgørelse 232-10 >>](#)

[Læs Principafgørelse 55-11 >>](#)

[Læs Principafgørelse C-6-06 >>](#)

Begrundelserne kan blive bedre

Vores praksisundersøgelse viser også, at mange kommuner forsat har svært ved at skrive en god begrundelse i afgørelsen til borgeren.

En god begrundelse giver borgeren mulighed for at forstå og forholde sig til kommunens afgørelse. En begrundelse skal derfor være let forståelig og samtidig indeholde sagens faktiske omstændigheder, lovgrundlag og elementerne i skønnet.

I Ankestyrelsens opdaterede pjec "At skrive en afgørelse" beskriver vi, hvordan sagsbehandlere kan skrive en god afgørelse til en borger.

Download pjecen "At skrive en afgørelse" på www.ast.dk >>

Ankestyrelsen vil undervise kommuner og nævn

På baggrund af resultaterne i praksisundersøgelsen vil Ankestyrelsen i samarbejde med Social- og Integrationsministeriet og de sociale nævn tilbyde undervisning til landets kommuner i regler og praksis om merudgifter.

Det er ikke muligt at sige, hvornår undervisningen vil finde sted, men kommunerne vil modtage en invitation.

Læs hele praksisundersøgelsen på vores hjemmeside www.ast.dk >>

Færre benytter sig af herberger, forsorgshjem og tilsvarende botilbud

Antallet af brugere af botilbud efter servicelovens § 110 er faldet knap 3 procent eller med 175 personer fra 2009 til 2010. Faldet er en fortsættelse af de seneste 10 års udvikling. Siden 2001 er antallet af brugere faldet med knap 12 procent fra 7.007 i 2001 til 6.178 personer i 2010. Det viser årets statistik fra Ankestyrelsen om brugere af herberger, forsorgshjem og tilsvarende botilbud.

Af Specialkonsulent Jesper Nyholm, Ankestyrelsen

Brugerne er ofte mænd på kontanthjælp

Hovedparten af brugerne af botilbud er mænd, selv om flere kvinder end tidligere bruger botilbuddene. Siden 2007 er antallet af mandlige brugere faldet med 301 brugere fra 4.839 brugere til 4.538 brugere i 2010. Antallet af kvindelige brugere er i samme periode steget med 29 brugere fra 1.611 til 1.640 brugere. Andelen af kvindelige brugere er vokset fra 25 procent i 2007 til 27 procent i 2010.

3 ud af 4 brugere er mellem 30 og 59 år, 71 procent, mens samme befolkningsgruppe kun udgjorde halvdelen af den samlede befolkning over 18 år.

43 procent af brugerne af botilbud modtager kontanthjælp, mens 29 procent modtager pension. Brugere af hovedstadens botilbud skiller sig ud ved at 63 procent af brugerne er på kontanthjælp, og kun 13 procent modtager pension. En mindre gruppe på 4 procent havde en lønindkomst. Brugere i København havde oftere lønindkomst end brugere i resten af Danmark.

Den typiske bruger af et § 110 botilbud er:

- Mand
- På kontanthjælp
- Mellem 30 og 59 år
- Bor på et botilbud uden for landets 6 største kommuner

Nye typer brugere

Flere helt unge

Flere unge mellem 18 og 24 år tager ophold på et botilbud. 748 personer eller 12 procent af brugerne i 2010 var mellem 18 og 24 år. Det er en stigning på 19 procent i forhold til 2007 og en stigning på 7 procent i forhold til 2009.

Lille men stigende andel kommer fra kriminalforsorgen

En lille, men stigende andel, angiver, at de er henvist af kriminalforsorgen. Antallet af disse indskrivninger er steget fra 48 i 2007 til 110 i 2010.

Direktoratet for Kriminalforsorg har oplyst til Ankestyrelsen, at 38 personer i 2010 var løsladt fra fængsel op til en uge før, de blev indskrevet på et bosted. Det er en stigning på 13 personer, i forhold til 2007, hvor 25 personer, der netop var løsladt fra fængsel, søgte ophold på et botilbud, inden for en uge efter, de var løsladt.

Flere brugere fra ikke vestlige lande

Endelig viser statistikken, at andelen af brugere fra ikke vestlige lande er stigende. Antallet af indskrivninger af brugere fra ikke-vestlige lande er steget med 228 indskrivninger fra 2009 til 2010, hvilket er en stigning på 20 procent.

Årlig statistik over brugere af botilbud

Ankestyrelsen laver hvert år en statistik over brugere af botilbud efter servicelovens § 110. Statistikken bygger på indberetninger fra landets 66 botilbud.

I 2010 var der 2140 pladser på landets botilbud. Det er en stigning på 40 pladser i forhold til året før. Antallet har ligget stabilt de sidste 10 år.

De fleste brugere henvender sig selv

Hver anden bruger kommer til botilbuddet på eget initiativ. Kommunerne står for 9 procent af henvisningerne. Andre botilbud står for andre 9 procent af henvisningerne.

Ankestyrelsens statistik viser desuden, at der er stor forskel på, hvor længe en bruger opholder sig på et herberg, omsorgshjem eller tilsvarende botilbud. 35 procent af alle ophold er kun af et døgn varighed. Mens 33 procent af brugerne er mere end 30 døgn på et opholdssted.

Læs årsstatistikken om brugere af botilbud efter servicelovens § 110 på [www. ast.dk](http://www.ast.dk) >>

Kvalitetsmåling i Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har siden 1993 foretaget en årlig kvalitetsmåling af styrelsens egen sagsbehandling. Formålet med målingen er at udvikle og øge kvaliteten i både sagsbehandlingen og styrelsens service.

Af fuldmægtig Pernille Døssing, Ankestyrelsen

Kvalitet i sagsbehandling og service

Ankestyrelsen lægger stor vægt på kvalitet i sagsbehandlingen, og vi foretager derfor hvert år en intern kvalitetsmåling af vores sagsbehandling.

Formålet er at synliggøre de områder, hvor vi kan øge kvaliteten i sagsbehandlingen og servicen over for borgerne og andre interessenter.

Målingen er et udviklingsorienteret redskab. Det betyder, at målingen i højere grad har fokus på, hvor vi fremadrettet kan forbedre os og i mindre grad på kontrol.

Intern måling af hele styrelsen

De årlige målinger foretages af vores Kvalitetsmålingsudvalg, som består af repræsentanter fra alle de sagsbehandlede kontorer i styrelsen. Hvert andet år gennemfører vi desuden en større kvalitetsmåling, hvor hvert kontor måler både egne og et søsterkontors sager. Selve målingerne sker på en bestemt dag ved en stor stikprøveundersøgelse af et antal sager, som er afgjorte.

”Den årlige kvalitetsmåling er et ressourcekrævende arbejde, men arbejdet har stor værdi for styrelsen, fordi målingen synliggør, hvor vi kan forbedre os. Selvom vores målinger i flere år har vist et pænt kvalitetsniveau, kan vi altid blive bedre”.

- formand for Kvalitetsmålingsudvalget Hellen Hedemann

Efter årets måling udarbejder udvalget en rapport med oversigt over og en gennemgang af målingens resultater. Udvalget fremlægger også forslag til forbedringer i sagsbehandlingen.

I hverdagen giver rapporten gode muligheder for at tale om kvalitet og service.

Den enkelte sagsbehandler bruger desuden kvalitetsmålingsrapporten som opslagsværk for god kvalitet i Ankestyrelsen.

Målingen er selvevaluering

Til brug for selve målingen udvælger vi en række målepunkter. Når vi vælger målepunkter tager vi udgangspunkt i sagsbehandlingens kvalitet i forhold til borgeren og sagens øvrige parter.

Da vi gerne vil måle både den faglige og den brugerorienterede kvalitet, måler vi som udgangspunkt på:

- Resultat - står det klart, hvad klageren fik ud af at klage?
- Begrundelse - er forvaltningslovens regler overholdt i begrundelsen?
- Bemærkninger til klagen – har vi givet et svar i forhold til klagerens argumenter?
- Retsgrundlag – har klageren selv mulighed for at sætte sig ind i regelgrundlaget for vores afgørelse?
- Afgørelsens rigtighed – er afgørelsen rigtig i forhold til lovgivning og praksis?
- Afgørelsens sproglige forståelighed – bruger vi vores sprogpolitik, så borgeren kan forstå afgørelsen?
- Afgørelsens helhedsindtryk – er der læst korrektur på afgørelserne?
- Bekræftelse – er klageren orienteret om, at vi har modtaget klagen, og hvor lang tid vi forventer at være om sagsbehandlingen?
- Orientering om forlænget sagsbehandlingstid - hvis sagsbehandlingstiden er overskredet, har klageren da fået besked og fået oplyst ny sagsbehandlingstid?

Måleområder

Vi måler på en række sagstyper:

- arbejdsskadesager,
- arbejdsmiljøsager,
- arbejdsløshedsforsikringsager,
- børnesager og og underretningssager på børneområdet
- afviste og antagne principielle sager og
- sager i ligebehandlingsnævnet.

Flere informationer om kvalitetsmålingen?

Hvis du vil vide mere om Ankestyrelsens årlige kvalitetsmåling, er du velkommen til at kontakte os på telefon 33 41 12 00 eller på mail ast@ast.dk

Kort Nyt fra Ankestyrelsen

Ankestyrelsen får ny hjemmeside til unge

Ankestyrelsen lancerer i december en ny hjemmeside målrettet de børn og unge, som har enten en børnesag eller underretningssag i Ankestyrelsen. Hjemmesiden hedder www.ung-i-ankestyrelsen.dk.

Med Barnets Reform er børn og unge mellem 12-15 år part i egen sag. Alle børn og unge mellem 12-18 år er således part i egen sag. Det skaber et særligt behov for kommunikation til disse unge, og hjemmesiden er en del af en samlet kommunikationsindsats.

Hjemmesiden henvender sig direkte til den unge og kommunikerer med film, billede og tekst. På www.ung-i-ankestyrelsen.dk får den unge svar på alle de spørgsmål, han eller hun naturligt må have. Ligeledes får den unge forklaret en masse juridiske udtryk og begreber.

Der er særligt fokus på det at skulle til ankemøde i Ankestyrelsen, og hvorfor det er så vigtigt, at den unge kommer og fortæller sin historie.

Vi har udviklet www.ung-i-ankestyrelsen.dk i samarbejde med flere relevante organisationer på børne- og ungeområdet.

Opdateret forside på www.ast.dk

Forsiden på Ankestyrelsens hjemmeside er blevet opdateret med flere nyheder, nye bannere og links, der er mere målrettet borgere.

På baggrund af ønsker fra brugerundersøgelser har vi ændret forsiden med nye bannere og links, der gør det nemmere at finde informationer.

Det nye på forsiden er:

- Et nyt banner til Nyt fra Ankestyrelsen og et link nederst til Nyt fra Ankestyrelsen
- Links til principafgørelserne og praksisundersøgelser nederst på siden
- Nyt banner til "At skrive en afgørelse" pjecen
- Mere borgerrettede links: "Vil du klage?" og "Har du en sag i Ankestyrelsen" som overskrift til dropdown-menuen øverst til venstre

Menustrukturen er også ændret, så statistikker og velfærdsundersøgelser ikke deler "søjle". Desuden byttede vi rundt på søjlerne, så nyhedssøjlen og søjlen med publikationer får en mere fremtræden plads.

[Se forsiden på www.ast.dk >>](http://www.ast.dk)

Nyeste Principafgørelser

Ankestyrelsen har i november udsendt Principafgørelser om blandt andet:

- Hvornår en afgørelse om sygedagpenge er truffet af anden aktør
- EU-borgeres ret til hjælp
- Slidgigt i begge hofteled som erhvervssygdom

Se alle de nyeste Principafgørelser på [www. ast.dk](http://www.ast.dk) >>